24/07/2020

24 Ιουλίου 1923: Η υπογραφή της Συνθήκης της Λωζάνης

/ Ιστορία - Εθνικά Θέματα

ΕΜΠΡΟΣ

ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΕΘΝΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ

Η ΕΙΡΗΝΗ ΥΠΕΓΡΑΦΗ ΧΘΕΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΛΩΖΑΝΝΗΝ

ΠΑΡΙΣΙΟΙ 24 ΙΟΥΛΙΟΥ ΩΡΑ 7 Μ.Μ. (ΙΔ. ΡΑΔΙΟΓΡΑΦΗΜΑ «ΕΜΠΡΟΣ»). — ΤΗΛΕΓΡΑΦΟΥΣΙΝ ΕΚ ΛΩΖΑΝΗΣ ΟΤΙ Η ΣΥΝΘΗΚΗ ΤΗΣ ΕΙΡΗΝΗΣ ΥΠΕΓΡΑΦΗ.

Η συνθήκη της Λωζάνης ορίζει ουσιαστικά τα σύνορα της σύγχρονης Τουρκίας κατά την μετεξέλιξη της από Οθωμανική Αυτοκρατορία σε κράτος. Υπογράφηκε στη Λωζάνη της Ελβετίας στις 24 Ιουλίου 1923 από την Ελλάδα, την Τουρκία και τις άλλες χώρες που πολέμησαν στον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο και την Μικρασιατική εκστρατεία (1919-1922) και συμμετείχαν στην Συνθήκη των Σεβρών συμπεριλαμβανομένης και της Σοβιετικής Ένωσης.
Οι διμερείς σχέσεις Ελλάδος – Τουρκίας είναι μόνο ένα τμήμα, και όχι το αποκλειστικό, της Συνθήκης της Λωζάννης που συνήφθη μεταξύ δύο πλευρών μεταξύ 8 κρατών. Από τη μία ήταν η τότε Βρετανική Αυτοκρατορία, η Γαλλία, η Ιταλία, η Ιαπωνία, η Ελλάδα, η Ρουμανία και το τότε Σερβικό – Κροατικό – Σλοβενικό κράτος και από την άλλη η Τουρκία....

Η ΣΥΝΘΗΚΗ ΤΗΣ ΛΩΖΑΝΗΣ

Πώς φτάσαμε στη Συνθήκη της Λωζάνης

Η συνθήκη προέκυψε ύστερα από διάσκεψη που ξεκίνησε στις 7 Νοεμβρίου 1922

μεταξύ των κρατών που τελικώς την υπέγραψαν, μετά τη μικρασιατική καταστροφή. Αξίζει να σημειωθεί ότι στο κείμενο συμπεριλαμβάνεται και η Σύμβαση της Λωζάνης που είχε υπογραφεί λίγους μήνες νωρίτερα, στις 30 Ιανουαρίου 1923.

Η Συνθήκη της Λωζάνης κατήργησε τη Συνθήκη των Σεβρών η οποία αποτέλεσε τεράστια επιτυχία για την Ελλάδα, καθώς διαμόρφωσε αυτό που ονομάστηκε «η Ελλάδα των δύο Ηπείρων και των πέντε Θαλασσών».

Τι προέβλεπε η Συνθήκη της Λωζάνης

Με τη Συνθήκη της Λωζάνης, παραχωρούνται στην Τουρκία η Ανατολική Θράκη, η Ίμβρος, η Τένεδος, μια λωρίδα γης κατά μήκος των συνόρων με την Συρία, η περιοχή της Σμύρνης και η Διεθνοποιημένη Ζώνη των Στενών, η οποία όμως θα έμενε αποστρατικοποιημένη. Την ίδια στιγμή, τα Δωδεκάνησα παραχωρούνται στην Ιταλία, όπως προέβλεπε και η Συνθήκη των Σεβρών, αλλά χωρίς πρόβλεψη για δυνατότητα αυτοδιάθεσης.

Καθώς σημείο τριβής αποτέλεσε η καταβολή πολεμικών αποζημιώσεων από την Ελλάδα στην Τουρκία, συμφωνήθηκε να της αποδοθεί το τρίγωνο του Κάραγατς στη Θράκη αντί αποζημιώσεων.

Σημειώνεται επίσης ότι νησιά Ίμβρος και Τένεδος παραχωρήθηκαν με τον όρο ότι θα διοικούνταν με όρους ευνοϊκούς για τους Έλληνες, κάτι που η Τουρκία ακύρωσε με νόμο λίγα χρόνια αργότερα.

Με βάση τη Συνθήκη της Λωζάνης, το Πατριαρχείο Κωνσταντινούπολης τίθεται υπό ειδικό διεθνές νομικό καθεστώς.

Η Συνθήκη της Λωζάνης και η ανταλλαγή πληθυσμών μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας

Η ελληνοτουρκική σύμβαση που είχε υπογραφεί μερικούς μήνες νωρίτερα, ρύθμιζε την ανταλλαγή των πληθυσμών μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας.

Συγκεκριμένα προέβλεπε υποχρεωτική ανταλλαγή μεταξύ των Ελληνορθόδοξων κατοίκων από την Τουρκία και των Μουσουλμάνων κατοίκων από την Ελλάδα. Η σύμβαση ίσχυε τόσο για όσους παρέμεναν στις εστίες τους όσο και για εκείνους που είχαν ήδη καταφύγει στην ομόθρησκη χώρα από την ημέρα που κηρύχθηκε ο Α’ Βαλκανικός Πόλεμος.

Από την ανταλλαγή εξαιρέθηκαν οι Έλληνες από την Κωνσταντινούπολη, την Ίμβρο και την Τένεδο, καθώς και οι Μουσουλμάνοι από τη Δυτική Θράκη.

Με βάση τη συμφωνία, οι κάτοικοι που θα μετακινούνταν:

θα απέβαλαν την παλιά ιθαγένεια και θα αποκτούσαν την ιθαγένεια της χώρας στην οποία εγκαθίσταντο,
είχαν δικαίωμα να μεταφέρουν την κινητή τους περιουσία,
είχαν δικαίωμα να πάρουν από το κράτος στο οποίο μετανάστευαν ως αποζημίωση περιουσία ίσης αξίας με την ακίνητη περιουσία που εγκατέλειπαν φεύγοντας,
θα διευκολύνονταν στη μετακίνησή τους από τη Μικτή Επιτροπή Ανταλλαγής.

Τι ορίζει η Συνθήκη της Λωζάνης για αποστρατιωτικοποιημένα νησιά

Σύμφωνα με το Άρθρο 13 της Συνθήκης της Λωζάνης, για την εξασφάλιση της ειρήνης, η ελληνική κυβέρνηση έχει την υποχρέωση να τηρεί στα νησιά Λέσβο, Χίο, Σάμο και Ικαρία, τα παρακάτω μέτρα:

Να μη χρησιμοποιηθούν εγκαταστάσεις ναυτικής βάσης.
Να μην υπάρξει ανέγερση οχυρωματικών έργων.
Να μην πετούν ελληνικά στρατιωτικά αεροσκάφη πάνω από το έδαφος των ακτών της Μικράς Ασίας.
Να μην πετούν, αντιστοίχως, τουρκικά στρατιωτικά αεροπλάνα πάνω από το έδαφος των παραπάνω νησιών.
Οι ελληνικές στρατιωτικές δυνάμεις να περιοριστούν στον συνηθισμένο αριθμό των στρατιωτών – φαντάρων, της χωροφυλακής και της αστυνομίας.